

**Лайчук С.М., к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту
Державний університет «Житомирська політехніка»**

СУТТЄВІСТЬ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВІТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В економіці суттєвість використовується з поняттями інформації, помилки. У даний час існує декілька визначень суттєвості, у зв'язку з чим виникають проблеми практичного характеру. Суттєвість є «порогом визнання» цінності (релевантності) та надійності інформації, яка впливає на економічні рішення, що приймаються користувачами. Суттєвість є однією з основних характеристик облікової інформації, яка формує склад показників бухгалтерської звітності. Тому рівень суттєвості та методи його визначення мають важливе значення як для бухгалтера, так і для аудитора, а також для користувачів бухгалтерської звітності. Визначення суттєвості інформації передбачено Міжнародними стандартами фінансової звітності, національними П(С)БО, а також Міжнародними стандартами аудиту.

Комісія з цінних паперів і бірж США передбачає застосовувати «суттєвість» як вимогу щодо представлення інформації з тих питань, про які потрібно інформувати середнього вкладника. У результаті дослідження, що проводилося протягом декількох років, Комісія виявила, що багато компаній не висвітлюють важливі статті у фінансових звітах на підставі того, що вони є несуттєвими, та опублікувала Бюлетень № 99 «Суттєвість», який представляє позицію Комісії щодо визначення суттєвості у відсотковому та грошовому вимірниках.

У Великобританії Рада з бухгалтерських стандартів (Accounting Standard Board – ASB) вважає, що інформація є суттєвою, якщо її відсутність або викривлення може вплинути на економічне рішення користувача, засноване на фінансовій звітності. Суттєвість залежить від величини інформації, що розглядається у конкретних обставинах її не приведення або викривлення.

Рада з міжнародних стандартів фінансової звітності (International Accounting Standards Board – IASB) визначає суттєвість як якісну характеристику облікової інформації під час складання фінансової звітності на основі МСФЗ (International Accounting Standards / International Financial Reporting Standards IAS/IFRS). У Концепції складання та представлення фінансової звітності за МСФЗ, суттєвість є критерієм доцільності, а суттєвою визнається інформація у фінансовій звітності, якщо її відсутність чи викривлення може вплинути на економічні рішення користувачів, що приймаються на підставі фінансової звітності. МСФЗ 1 «Представлення фінансової звітності» (IAS 1 «Presentation of Financial Statements») не встановлює будь-якого вартісного або іншого оціночного критерію суттєвості.

Принцип суттєвості як один з основоположних принципів аудиту визначає концепцію достовірності інформації в аудиторській діяльності. Згідно з цим принципом під суттєвістю розуміється не абсолютна точність даних, а міра їх точності, яка дозволить користувачеві даних робити на їх основі правильні висновки щодо фінансового стану підприємства, результатів його господарської

діяльності і приймати рішення. Тобто суттєвість розглядається не тільки з точки зору користувача звітної інформації, але й з позиції аудитора. Тоді суттєвість – це максимально припустимий розмір помилкової або пропущеної суми у фінансовій звітності, якою аудитор може знехтувати, тому що вона не вплине на рішення користувачів звітності.

Згідно з НС(П)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» суттєвою інформацією вважається інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Ознаками суттєвості облікової інформації є її кількісні та якісні характеристики, важливі для користувачів такої інформації. Суттєвість вказує рамки, в яких інформація може ігноруватися або обов'язково братися до уваги під час ухвалення рішення керівниками чи власниками підприємства.

В економічній літературі зустрічаються різні терміни для визначення величини суттєвості: «поріг суттєвості», «межа суттєвості», «поріг істотності», «межа істотності». Вважаємо, що така кількість термінів пов'язана із перекладом.

В українському законодавстві застосовується термін «поріг суттєвості», який визначений як абсолютна або відносна величина, яка є кількісною ознакою суттєвості облікової інформації.

У Національному Стандарті бухгалтерського обліку Росії «Облікові політики, зміни у бухгалтерських оцінках, помилки та наступні події» поріг значимості (суттєвості) – попередньо встановлений суб'єктом критерій для визначення необхідності представлення або виправлення інформації у фінансових звітах, враховуючи можливість впливу цих представлень або виправлень на економічні рішення користувачів.

В зарубіжній практиці як суттєві розглядаються суми, що складають 5-10 % суми доходів або активів. При цьому поріг суттєвості залежить від розміру підприємства.

Фактично за допомогою оцінки встановлюється, чи має інформація про певні об'єкти або господарські операції ознаки суттєвості, чи потрапляє вона в межі суттєвості. У П(С)БО межа суттєвості щодо окремих статей не завжди конкретизується, а тому суттєвість окремих господарських операцій та об'єктів обліку визначається керівництвом підприємства, якщо інше не передбачено положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Суттєвість як характеристика звітної інформації потребує, з одного боку, чіткого відокремлення суттєвої інформації та її представлення у звітності, а з іншого боку, повноти відображення всіх операцій, які можуть вплинути на оцінку значимого показника бухгалтерської звітності.